

Міжнародний і міждисциплінарний характер екологічних проблем, наслідків техногенних катастроф, від вирішення яких залежить виживання і подальший розвиток людства, призвів до появи нових нагальних питань, які торкаються міжнародних відносин, зовнішньої політики і дипломатії та інституціональної історії.

Література

1. Барбашев С.В. Современное состояние и направления деятельности по повышению экологической безопасности атомной энергетики // Ядерная энергетика та довкілля. 2016. №1(7). С. 4-12.
2. Карнаухова А.М. Екологічна дипломатія набирає вагу // Політика і час. 2006. № 6. С. 49-56.
3. Циватий В.Г. Типологія третьої хвилі української еміграції та історичні паралелі міграційного сьогодення // Народна творчість та етнологія. 2020. № 1 (383). С. 66-75.

УДК: 216.56

Шостаківська Н., канд. пед. н., доц.; В. Деревляний, студ. гр. МПм-5

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

КАТАСТРОФА В ІСТОРІЇ ЯКА ЗАЛИШИЛА ВЕЛИКИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ СЛІД

Shostakivska N., Ph.D., Assoc. Prof.

THE DISASTER IN HISTORY THAT LEFT A BIG PSYCHOLOGICAL TRACE

На сьогоднішній день з використанням все більших енергетичних потужностей люди змушені концентрувати енергію на невеликих ділянках, які найчастіше розміщені в межах міст чи в інших населених пунктах. Внаслідок цього різко зростає забруднення навколишнього середовища, нищення лісів, опустелювання, все більше і більше людей гине внаслідок аварій на виробництві і транспорті.

І однією з найбільших великомасштабних аварій, яка призвела до важких наслідків для людини, тваринного й рослинного світу, змінила умови середовища існування, майбутнє поколінь і залишила тяжкий історичний і психологічний слід для людства це Чорнобильська катастрофа 26 квітня 1986 р.

Катастрофа вважається найбільшою за всю історію ядерної енергетики як за кількістю загиблих і потерпілих від її наслідків людей, так і за економічним збитком. Радіоактивного ураження зазнали близько 600 000 осіб, насамперед ліквідатори катастрофи. Радіоактивна хмара накрила не лише сучасну Україну, Білорусь та Росію, які розташовані поблизу ЧАЕС, а й багато країн Європи, що відклало надзвичайний відбиток на всьому живому і спричинило також до кліматичних змін.

Близько 200 000 осіб було евакуйовано із зон забруднення. Спочатку це була “тимчасова евакуація” мешканців Прип’яті – найближчого до ЧАЕС міста з населенням близько 50 тисяч. Люди взявши найнеобхідніші речі, документи покинули рідні домівки в надії невдовзі повернутися хоча, як нам усім відомо більшості цього зробити не судилося. Ось так в один момент люди живучи щасливим життям втратили все те, що могло нагадувати їм про місце їхнього дитинства, юності, подружнього життя, місцями радості і смутку.

Кожен в той час відчув на собі цю катастрофу, хоча більшість навіть не здогадувалася про це, але не кожен над нею задумався. Так всі чули про втрати, наслідки, які спричинила аварія про техногенну небезпеку і яку шкоду вона нанесла з фізичної точки зору, але мало хто замислювався над тим невідомим, над тим, що неможливо виміряти дозиметром, а саме над психологічною шкодою. Кожна катастрофа це надзвичайне лихо і переживши яке людина наче народжується знову її

життя ділиться на до і після, людина змінюється і здебільшого в гіршу сторону більшості важко побороти психологічний бар'єр, який повстав перед нею і вона само знищується, як особистість.

Надзвичайно великий психологічний слід залишила Чорнобильська катастрофа після себе. Для багатьох українців катастрофа залишила величезні психологічні дірки, які дуже складно залатати. Радянська влада не замислювалася над тим, що буде з людьми, приховувавши від них правду, поширювавши дезінформацію. Приховання правди і обман це дуже великий удар по довірі, яка на довгі роки закарбується в свідомості людей. Відсутність довіри порушує цілісність людських взаємовідносин і відокремлює людину від соціуму, що в майбутньому призводить до плачевних наслідків.

Брак інформації і неправильна його подача в роки аварії, теж посприяла погіршенню взаємовідносин між людьми, оскільки на переселенців нависли ярлики “чорнобильців” і люди замість підтримки остерігалися тих людей.

Люди переїхавши з зони відчуження опинилися також в зоні відчуження від решти суспільства.

Надзвичайні ситуації і катастрофи трапляються за життя кожного покоління. І головне завдання керуючої влади і суспільства допомогти один одному пережити їх, як фізично так і психологічно. І надійним мостом який з'єднуватиме суспільство повинна стати надійна і правдива комунікація, оскільки людина боїться всього невідомого і нехватка інформацію може породжувати страх, який в свою чергу може завдати набагато більшої шкоди, ніж сама проблема.

В історії українців було багато випробувань, історія навчає на помилках, тому варто пам'ятати помилки минулого і потрібно зробити все те, щоб не повторювати їх в майбутньому.

Література

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%81%D1%82%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B0
2. <https://suprun.doctor/kultura/pro-psixologichni-naslidki-chornobilskoyi-katastrofi.html?page1250>
3. https://zp.edu.ua/sites/default/files/konf/tema_4_konspektu_lekciy_zmistovog_o_modulyu_no1_bzhd_proyekt_petryshchev.pdf
4. Зацарний В.В., Зацарна О.В., Землянська О.В., Праховнік Н.А. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. – Київ, НТУУ «КПІ», 2016.
5. <https://gurt.org.ua/articles/32191/>

Секція 3. ГІБРИДНІ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Materniak D., Dr. nauk o bezpieczeństwie
Portal Polsko-Ukraiński polukr.net, Polska

ZAGROŻENIA HYBRYDOWE A AWARIE TECHNOLOGICZNE: RYZYKA I ŚRODKI REAGOWANIA

Materniak D., Ph.D.